

JURISTIPIIREISSÄ on joissain tapauksissa laki nimetty leikkisästi jonkun henkilön tai muun nimen mukaan, esimerkkinä meidän alaltamme *Lex Pihlajamäki*, joka liittyi yhteismetsäosuuksiin, tai *Lex Höytiäisen* vesijätöt, joka taas johtui korkeimman oikeuden kummallisesta tulkinnasta osuuksista yhteisiin vesi- ja maa-alueisiin.

Nykyisen Etelä-Savon maakunnan alueella eräs mieshenkilö, jonka nimen käyttöön pakinnassa ei Veturimies ole saanut lupaa, muttei ole kyllä pyytänytäkään, tuskastui 1990-luvun alkupuolella voimajohtolinjan lunastuksissa käytettyihin metsämaan tuottoarvoperusteisiin hintoihin. Tämä mieshenkilö, käytettäkseen hänestä lempinimeä ”Tuntematon”, piti niitä suorastaan loukkaavan alhaisina, vaikkakin metsämaan odotusarvolisat tai taimistoarvot korvattiin tälle maanomistajalle maapohjan arvon lisäksi ja maanomistaja sai lisäksi puustosta täyden korvauksen myytyä sen metsäyhtiölle. Tämä ”Tuntematon” saikin 1990-luvun puolivälissä MTK:n järjestämään tilaisuuden, jossa asian eri osapuolet toimitusinsinööreistä lähtien saivat kyllä esittää kannanottonsa asiasta, mutta mitään konkreettista tilaisuus ei aiheuttanut.

Seuraavaksi muutama vuosi sitten ”Tuntematon” kohtasi taas voimayhtiön miehet omassa metsässään, minkä jälkeen hän paikallislehden kirjoituksessa käytti, ainakin poliisin mielestä, uhkaavia sananvalintoja kirjoittaen, että näillä miehillä ei ole hänen metsäänsä mitään asiaa. Tästä seurauksena oli, että poliisi kävi takavarikoimassa ”Tuntemattoman” aseet, ettei mitään peruuttamattomia vahingontekoa tapahtuisi. Voimayhtiön miehet vannoinvat, etteivät he olleet usuttaneet poliisia takavarikointiin. Tämän jälkeen asiasta nousi taas kova poru lehdistössä ja ”Tuntematon” sai paljon palstatilaa väittäen, että voimalinjakorvaukset ovat törkeän alhaiset. Aiheeseen tarttui myös ministeri Pekkarinen ja ministeriöiden miehet saivat selvitetäväksi, miten tällaiset vääryydet olisi mahdollista korjata lainsäädännöllä. Aseet ”Tuntematon” oli jo kuitenkin saanut takaisin ennen sorsastuskautta alkua.

Lex Tuntematon

Julkisen kohun ja ministeri Pekkarisen selvitysten innoittamana vuoden 2010 lopulla Maanmittaustieteiden päivillä paneelikeskustelun aiheena olikin ”Lex Tuntematon”, siis Ruotsin mallin tuominen Suomen lainsäädäntöön. Se merkitsi joko korvauksen määräämistä esim. täysi korvaus kertaa 1,3 tai sitten lunastuksella saatava hyöty on ositeltava maanomistajan ja voimayhtiön kesken. Kannanotot olivat puolesta ja vastaan, mutta päälinjana oli, että, jos nykyinen käytäntö ei kelpaa, jokin kiinteä kerroin on selkeämpi toteuttaa kuin esim. hyödyn osittelemineen. Osanottajille jäi tilaisuudesta sellainen maku, että lakia ollaan tosissaan muuttamassa. Kepu ei sitten, kuten tiedetään, päässytään seuraavaan hallitukseen ja lakimuutoksen ”Lex Tuntematon” etenemisestä ei ole sen jälkeen kuulunut mitään, taitaa olla suuremmat murheet Kataisella ja kumppaneilla.

Se, mitä ”Tuntematon” kuitenkin toiminnallaan sai aikaan, oli että Fingrid Oyj on tarjonnut vuoden 2010 jälkeen kaikille niille maanomistajille, jotka antavat suostumuksensa lunastukseen, maapohjakorvauksen kerrottuna kertoimella 1,5.

”Mieleen vaikuttaminen on yllättävän helppoa.”

VALLAN KOLMIJAKO-OPPI

”Tuntematon” on myös syyttänyt toimitusinsinöörejä voimayhtiön asioiden ajamisesta. Tämä on vakava epäluottamuksen osoitus, mutta hyvin inhimillistä. Kenellepä meistä ei ole tullut samansuuntaisia ajatuksia vallan kolmijako-opin sivuuttamisesta, kun on luettu lehdistä Valko-Venäjän oppositiojohtajien, Ukrainan Timoshenkon, Venäjän toisinajattelijoiden ym. tuomioista ja yhtä suuri epäluottamus on Wikileaksin Julian Assangella Ruotsin oikeuslaitosta kohtaan.

Myös lähimenneisyydessä moni tv:tä katsoessaan ja erästä alan professoria kuunnellessaan oli sitä mieltä, että miten Förstin pariskunnan omakotitalo Espoossa voitiin lunastustoimituksessa arvioida niin täysin pieleen, siis alihintaan. Olen monta kertaa työpaikan kahvipöydässä ja muuallakin saanut juurta jaksaaen oikoa käsityksiä ja selittää, mistä asiassa oikeasti oli kysymys ja että miksi lunastuskorvaus vastasi lunastushetkellä täyttä korvausta. Eri asia tietenkin on, etteivät Förstit nostaneet talletettua lunastuskorvausta ja samalla kun kiinteistöjen hintataso nousi kovaa vauhtia, ei lunastuskorvauksella muutaman vuoden päästä todellakaan saanut ”vastaavanlaista omaisuutta” lunastetun tilalle.

Kun julkista valtaa käyttävä, oli se sitten toimitusinsinööri, maa-oikeus tai käräjäoikeus, on jatkuvasti tekemisissä saman henkilön, asiamiehen tai tahon kanssa, saattaa alitajuisesti päätöksiin vaikuttaa tämä läheinen suhde. Tämä on syytä selkeästi tiedostaa, sillä mieleen vaikuttaminen, vaikkei se edes ole tietoista vaikuttamista, on yllättävän helppoa, se on tullut ainakin minulle aiheita käsitellessä tv-ohjelmien perusteella selväksi.

On siinä työsarkaa saada ulospäin aikaiseksi sellainen imago, että toimitusinsinööri toimii puolueettomasti. Koskaan kaikkia ei kylläkään voida saada asiasta vakuuttuneeksi, vaikka päällään seisoi, mutta yrittää pitää, toivoo